Ave Maria in 28 Days Later...

“ALS WE WORDEN UITGEROEID, IS DAT EEN TERUGKEER NAAR DE NORMALE TOESTAND”

Hoewel het coronavirus niet mag worden onderschat, is deze hardnekkige ziekteverwekker een lachertje vergeleken met de door chimpansees verspreide smetstof in ***28 Days Later...*** *Aan de post-apocalyptische catastrofe in het Engeland van direct na de millenniumwisseling kan zelfs een weesgegroetje niets veranderen.*

Tekst: COR OLIEMEULEN

HET VERHAAL

Danny Boyle gaf in *Trainspotting* (1996) een intiem inkijkje in de drugsscene van Edinburgh en veroverde menig hart met *Slumdog Millionaire* (2008), waarin een in het nauw gedreven jongen uit een sloppenwijk van Mumbai terugblikt op zijn leven, terwijl hij een grote tv-quiz wint. De Britse regisseur die vanwege zijn vaak flitsende montages en het veelvuldige gebruik van muziek weleens werd bekritiseerd wegens die vermeende MTV-aanpak, blijkt echter een begenadigd en veelzijdig filmmaker, die met *28 Days Later...* (2002) het horrorgenre nieuw leven inblies. Al die bloed brakende zombies zijn uiteraard bedoeld om de kijker de stuipen op het lijf te jagen, echter al dat wilde geraas van die arme sukkels ten spijt spitst de film zich toe op een wezenlijke vraag: hoe gaan mensen met elkaar om zodra alle levenszekerheden door een pandemie zijn weggevaagd?
Jongeman Jim (Cillian Murphy, hoofdrolspeler van de Netflix-hit *Peaky Blinders*) ontwaakt na een verkeersongeval uit een coma in een leeg ziekenhuis. Ook in het centrum van Londen is geen levende ziel te bekennen en ziet hij louter tekenen van een grootschalige catastrofe. Jim vindt een krant die melding maakt van een massa-evacuatie. In een kerk ziet hij menselijke gedaanten, maar die reageren zo spastisch en agressief dat Jim moet vluchten. Langzaam blijkt dat de grootste dreiging komt van zombies die door hun excessieve bijtgedrag gezonde mensen onmiddellijk besmetten. Na een aantal schokkende ontdekkingen en confrontaties ontmoet Jim enkele mensen die tot dusver ook de dans zijn ontsprongen: de jongedame Selena (Naomie Harris), het tienermeisje Hannah en haar vader Frank. Met z’n vieren vertrekken ze naar Manchester, omdat daar een groep militairen een veilige haven zou hebben gecreëerd.

DE SCÈNE

Jim, Selena, Hannah en Frank verlaten de parkeergarage in een achtergebleven taxi richting Manchester. Chauffeur Frank probeert de moed erin te houden en heeft voor de grap de meter aangezet. “Ik wil even zeggen dat ik geen cheques of creditcards accepteer.” Met het beeld van opgestapelde lijken en brokstukken langs de weg horen we op de achtergrond elektronische toetsen en de hoge vrouwenstem van Perri Alleyne-Hughes *Ave Maria* inzetten. Of de Heilige Maagd genadig wil zijn en voor ons wil bidden, want de mensen hebben er weer een zootje van gemaakt. De vier stoppen voor een tunnel en overleggen of het wel veilig is om ondergronds verder te gaan. Ze besluiten de donkere tunnel in te rijden. De auto slalomt langs autowrakken, stukken glas en zo nu en dan een dood lichaam. Jim schreeuwt dat hij doorrijden een slecht idee vindt, maar Frank geeft aan dat iedereen zich goed moet vasthouden en baant zich in volle vaart een weg door de laatste obstakels. Als er licht aan het einde van de tunnel gloort, gillen de vier inzittenden het uit van opluchting en vreugde. Met een laatste sprong en opspattende vonken stuitert de taxi verder en komt met een kapotte band tot stilstand. De volgende dreiging ligt alweer op de loer.

DE MUZIEK

De oorsprong van *Ave Maria* is al even gecompliceerd als die van een gemiddeld virus. De Franse componist Charles Gounod gebruikte in 1852 een melodietje uit het eerste deel van *Das wohltemperierte Klavier*, dat Johann Sebastian Bach 130 jaar eerder had geschreven, en noemde zijn stuk *Méditation sur le Premier Prélude de Piano de S. Bach*. Het *Ave Maria* van Bach/Gounod was instrumentaal. Simpel gezegd is de piano van Bach en de viool van Gounod. Laatstgenoemde voegde pas in 1859 tekst toe aan zijn compositie. De eerste woorden waren echter niet ‘Ave Maria’, maar een kort gedicht van zijn landgenoot Alphonse de Lamartine, getiteld *Vers écrits sur un album*. Gounod koos niet alleen dit gedicht als de tekst voor zijn compositie, maar schonk ook een exemplaar aan zijn leerling Rosalie Jousset. De betreffende brief werd onderschept door haar schoonmoeder, die Gounods actie hoogst ongepast vond en bij de componist stevig aandrong op een alternatieve tekst: het populaire Latijnse gebed *Ave Maria*. Later dat jaar werd het bewuste stuk van Bach/Gounod voor het eerst uitgevoerd door de Franse operasopraan Marie Caroline Miolan-Carvalho.
Opmerkelijk genoeg componeerde de Oostenrijkse componist Franz Schubert al in 1825 het lied *Ellens dritter Gesang* (gebaseerd op *The Lady of the Lake*, een gedicht van de Schot Walter Scott), dat de titel *Opus 52* kreeg en ook als *Ave Maria* door het leven zou gaan. In het specifieke fragment van dat gedicht is de heldin, Ellen Douglas, ondergedoken en bidt zij tot de maagd Maria. Een brief van Schubert aan zijn vader en stiefmoeder verwijst naar *Ave Maria*. “Mijn nieuwe liederen van *The Lady of the Lake* hadden veel succes. Mijn vroomheid drukte ik uit in een hymne aan de Heilige Maagd, die blijkbaar elke ziel in haar greep houdt en tot toewijding maakt.” Schuberts arrangement zou voor het eerst zijn uitgevoerd in het kasteel van de Oostenrijkse gravin Sophie Weissenwolff.
Ave Maria bleek rijp voor nog veel meer versies en interpretaties van zowel componisten als uitvoerende artiesten. Centraal in het stuk staat het aanroepen van Maria op het moment dat enige bijstand is gewenst of menselijk falen tot rampen en ander onheil kan leiden. Zo ook in *28 Days Later...* In het oorspronkelijke script loopt het niet goed af met onze helden, maar omdat testpubliek en filmstudio na afloop ontevreden reageerden, kozen regisseur Boyle en scenarist Alex Garland voor een wat hoopvoller einde. Gelukkig krijgen wij in de huidige wereld een vaccin om terug te keren naar een ‘normale’ toestand. Laten we dan wel afspreken dat we voortaan beter omgaan met zowel mens als dier, zónder het hoeven aan te heffen van het zoveelste *Ave Maria*. «